

KSČ – závodní organizace Státní statek Stříbro, provozovna Sytno

1952–1971

Inventář

EL NAD č.: 1274

AP č.: 485

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archiválií.....	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu.....	5
III. Archivní charakteristika archivního fondu.....	5
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu.....	6
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky.....	6
Seznam použitých pramenů a literatury.....	7

Přílohy:

Příloha č. 1: Seznam použitých zkratk.....	8
Příloha č. 2: Seznam předsedů ZO KSČ Sytno v letech 1952–1971.....	9
Inventární seznam.....	10

Úvod

I. Vývoj původce archiválií

Původci archiválií jsou:

Místní organizace KSČ Sytno (1952–1955),
Vesnická organizace KSČ Sytno (1955–1962),
Závodní organizaci KSČ, Státní statek Stříbro, provozovna Sytno (1962–1976).

Komunistická strana Československa se po roce 1945 ve své činnosti řídila organizačními řády a počínaje rokem 1954 stanovami. Podle těchto řádů a stanov existoval nejvyšší řídicí orgán Komunistické strany Československa (dále KSČ) – sjezd KSČ, resp. ústřední výbor, k jehož volbě docházelo na pravidelném sjezdu strany. Sjezd strany se konal jednou za čtyři roky (mimořádný sjezd KSČ svolával ústřední výbor ze své iniciativy či na žádost více než jedné třetiny základních organizací).

Ústřední výbor představoval nejvyšší orgán strany v období mezi sjezdy. Dozoroval a řídil veškerou činnost KSČ a jednotlivých členů. Staral se nejen o stranickou politiku, ale kontroloval taktéž hospodaření se stranickým majetkem. Schvaloval představitele strany na politické funkce a přímo je instruoval v jejich činnosti. Navrhoval vedoucí funkcionáře v ústředním měřítku a v krajích.

Krajskou organizaci tvořily všechny okresní organizace v hranicích kraje. Nejvyšším orgánem krajské organizace byla krajská konference, kterou svolával krajský výbor nejméně jednou za dva roky (mimořádnou konferenci svolával krajský nebo ústřední výbor z naléhavých důvodů či na žádost více než jedné třetiny okresních organizací kraje). Krajské konference se účastnili delegáti řádně volení na okresních konferencích.

Okresní organizaci utvářely všechny základní organizace (závodní, místní, atd.) v hranicích okresu. Nejvyšší orgán okresní organizace představovala okresní konference svolávaná okresním výborem jednou ročně, podle stanov z roku 1962 jednou za dva roky a od roku 1971 jedenkrát za dva až tři roky. Mimořádná okresní konference mohla být svolána po dohodě s krajským výborem a po schválení ústředním výborem. Při naléhavé potřebě, nebo na žádost více než jedné třetiny základních organizací, ji mohl svolat vyšší stranický orgán.

Základní organizace se dělily na organizace závodní a místní. Závodní a místní organizace (dále ZO) byly zakládány podle směrnic ústředního výboru v závodech, dopravních a obchodních organizacích, na státních statecích, ve strojních a traktorových stanicích, v jednotných zemědělských družstvech, úřadech, školách, institucích, v jednotkách ozbrojených sil, na vesnicích, ve městech apod., avšak pouze tam, kde působili nejméně tři členové (organizační řád 1949) nebo pět členů (stanovy 1962) strany. V podnicích, závodech a úřadech, kde se nalézal větší počet straníků, se utvářely ZO v dílnách, provozech, na stavbách a ve výrobních úsecích. Jednotlivé organizace pak na celozávodních stranických schůzích volily celozávodní či podnikový výbor. Obdobným způsobem mohly pracovat ZO o vyšším počtu členů, které se zpravidla dělily na tzv. dílčí organizace. Těmto dílčím organizacím posléze připadla možnost (na základě povolení okresního výboru) přijímat a vylučovat členy, ukládat stranické tresty, volit delegáty na konference a hospodařit podle rozpočtu. Každá z nově utvořených organizací musela být potvrzena okresním výborem.

Nejvyšší orgán základní organizace představovala členská schůze, která se svolávala nejméně jednou v měsíci. Na ustavující či výroční schůzi se volil výbor: předseda a dalších 7 – 10 členů (organizace nad 20 členů). Následně došlo k volbě dvou revizorů. Organizace do 20 členů měla 3 – 5 členný výbor, do pěti členů důvěrníka (organizační řád 1949), či počet členů stanovil OV

a organizace do deseti členů volila výbor o třech členech nebo za podmínek stavených OV (stanovy 1962).

Výbor zvolil svého předsedu, který musel být nejméně tři roky členem strany, přičemž OV mohl udělit výjimku. Kontrolou nad hospodařením s finančními a ostatními prostředky byli pověřeni další dva až tři členové výboru. Kromě toho měli taktéž dohlížet na kontrolu při dodržování směrnic ústředního výboru KSČ a vedení členské evidence a stranické administrativy.

Výbor ZO KSČ především zajišťoval plnění usnesení členských schůzí a řídil veškerou práci stranické organizace mezi členskými schůzemi. O své činnosti a stavu organizace podával každý měsíc zprávu členské schůzi.

Kromě běžných často zaměnitelných názvů základní – závodní organizace, lze o téměř totožném stírání významu názvů organizací hovořit také v případě místních organizací, jejichž ekvivalent, zejména na venkově, představovaly vesnické či často nesprávně nazývané venkovské organizace. Co do funkce a významu svým účelem prakticky shodovaly s organizacemi základními.

Přesné datum vzniku stranické organizace v Sytně nelze určit, neboť první dochované materiály této organizace pocházejí teprve ze sklonku roku 1952. V obci byla založena Místní organizace KSČ Sytno. Během následujících dvou let prošla organizace transformací a byla přejmenována na vesnickou organizaci KSČ Sytno. Hlavní zájem činnosti stranické organizace v Sytně se soustředil převážně na otázku zemědělské výroby. Kromě toho se tato organizace pokoušela dohlížet ještě na činnost funkcionářů MNV a výboru žen. Po roce 1960 proběhl další transformační proces. Tentokrát se z vesnické organizace stala organizace závodní. Nejpozději do roku 1962 byla organizace přejmenována na Závodní organizaci KSČ, Státní statek Stříbro, provozovna Sytno, okres Tachov. Byť se pro to v archivním fondu stranické organizace v Sytně nedochovaly archiválie, nejednalo se o transformaci definitivní. Ještě do roku 1976 změnila organizace svůj název znovu. Posledním, úředně dochovaným názvem organizace v Sytně se tedy stal: „Závodní organizace KSČ Státní statky Tachov, o. z. Kladruby, hospodářské středisko živočišné výroby Sytno“. Předešle uvedenou transformaci je možné doložit z archivního fondu OV KSČ Tachov (EL NAD 576), kde jsou pod inv. č. 1595 uloženy části zápisů této organizace z let 1968–1976. Co do počtu členů představovala organizace KSČ v Sytně poměrně velký subjekt, který ve svém největším existenčním rozmachu sdružoval 38 členů.

Organizace v Sytně byla ušetřena „běžných“ mocenských pŕetek na úrovni samosprávy a zemědělství. S přihlédnutím k charakteru obce a hlavní činnosti jejích obyvatel bylo zjevné, že nejdůležitější oblastí zájmu se postupně stalo zemědělství. Sytenská organizace velmi úzce spolupracovala s vesnickými organizacemi ve Lhotě u Stříbra, Sulislavi a Vranově. Zejména s vesnickou organizací KSČ ve Lhotě u Stříbra udržovala pravidelný kontakt a relativně často pořádala tzv. výjezdní zasedání právě v této obci. Rovněž lhotští členové se běžně účastnili zasedání svých kolegů v Sytně. Jak tato symbióza fungovala, dokládají společné kandidátky voleb do MNV a NF (inv. č. 5).

S ohledem na běžně vyznávanou praxi ve srovnatelných stranických organizacích v okrese se členové KSČ v Sytně setkávali v takřka pravidelných časových intervalech. Toto pravidlo nelze vztáhnout pouze na první polovinu 50. let 20. století, kdy samotný předseda organizace sebekriticky (v hodnocení činnosti organizace) přiznával rezervy v dosavadní činnosti.

Transformace organizace po roce 1960 proběhla hladce, aniž by se to negativně projevilo na jejím chodu či existenci. Stranická organizace v Sytně plnila posléze výhradně úkoly spojené se zemědělskou výrobou. Mohla ovšem nadále, což také konala, promlouvat do politického dění v obci, neboť se například vyjadřovala ke kandidátům vybraným na post MNV v obci. Dále však její pravomoc nesahala.

Vzhledem k absenci archiválií z dalšího období nelze určit, jakým způsobem se organizace KSČ v Sytně vyvíjela. Existovala však ještě v roce 1976 (viz výše).

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

V průběhu inventarizace MNV Sytno v roce 2016 byly z fondu vytrženy archiválie vzešlé z činnosti KSČ – závodní organizace Státní statek Stříbro, provozovna Sytno, EL NAD 1274 (pozvánky na členské schůze, prezenční listiny, pracovní plány, posudek člena, stanovisko k volbám, měsíční hlášení, rozpočet, zprávy o činnosti, kartotéka členů a dokumentace Roku stranického školení z let 1953–1971) o rozsahu 1 kartonu 0,11 bm.

Vzhledem k povaze dochovaného materiálu nelze prokázat, jaký (jestli vůbec) registraturní plán původce dodržoval.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

V průběhu inventarizačních prací došlo ke správnému určení původců archiválií, úpravě metráže a časového rozsahu fondu na 1952–1971.

Při inventarizaci bylo zjištěno, že archiválie pocházejí z činnosti dvou původců. Prvním z nich byla Závodní organizace KSČ Sytno, druhým Vesnická organizace KSČ Lhota u Stříbra. Archiválie vzešlé z činnosti VO KSČ Lhota u Stříbra byly z archivního fondu vyjmuty a převedeny do nově založeného archivního fondu s názvem KSČ – vesnická organizace Lhota u Stříbra s EL NAD 1305. Jednalo se o 1 karton písemností z let 1956–1960 s metráží 0,04 bm.

Archivní fond v současnosti tvoří 1 karton z let 1952–1971 s celkovou metráží 0,04 bm.

V dochovaných archiváliích je užíván český jazyk.

Pro snazší přehlednost a orientaci v archivním fondu zvolil zpracovatel vlastní, jednoduché pořádací schéma. Archiválie byly roztrženy tematicky a dále chronologicky. Bylo provedeno rozdělení do třech základních oddílů, kterým byly přiděleny římské číslice (I – III). Skupina s názvem I. byla označena jako Materiály vzniklé z vlastní činnosti; skupina s názvem II. Korespondence s nadřízenými orgány a ostatními organizacemi; skupina s názvem III. Ostatní.

Fyzický stav archiválií je dobrý.

Archivní fond byl uspořádán a formální zpracování inventáře bylo provedeno dle Metodického pokynu ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek čj. SOAP/006-0767/2010 ze dne 1. 4. 2010 s přihlédnutím k Metodickému návodu č. 1/2013 odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra čj. MV-46913/AS-1/AS-2013 ze dne 17. 4. 2013. Zpracovatel zároveň přihlédl k Metodickému pokynu pro inventární zpracování fondů KSČ ve Státním oblastním archivu v Plzni čj. SOAP/00-2073/05-01 ze dne 21. 8. 2005.

V archivním fondu ZO KSČ Sytno nebylo provedeno vyřazení archiválií z evidencí NAD z důvodu přehodnocení významu.

Je evidentní, že v tomto případě se jedná pouze o zlomek původní agendy. V archivním fondu OV KSČ Tachov (nadřízeném okresním subjektu) EL NAD 576 se nacházejí zápisy z členských schůzí (inv. č. 1595 z let 1968–1976). Jedná se však pouze o několik útržkovitých záznamů, které činnost závodní organizace výrazným způsobem nerozšiřují. Jakákoliv další hlášení o pozdější činnosti a vývoji organizace se nedochovala.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Rozsah archivního fondu ZO KSČ Sytno je zanedbatelný a do činnosti a poměrů v organizaci v Sytně umožňuje nahlédnout pouze omezeně. K nejvýznamnějším archiváliím lze řadit členskou evidenci (inv. č. 7).

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

Archivní fond uspořádal a pomůcku sestavil Miroslav Vetrák v listopadu 2016 ve Státním okresním archivu Tachov.

V Tachově, 15. prosince 2017

Miroslav Vetrák

Seznam použitých pramenů a literatury

I. Prameny

Archivní fond:

Státní okresní archiv Tachov, KSČ – okresní výbor Tachov, inv. č. 1595, kar 182, ZO KSČ Státní statky Tachov, o. z. Kladruby, hospodářské středisko živočišné výroby Sytno (zápisy z členských schůzí) 1968–1976.

Prameny tištěné:

Organizační řád Komunistické strany Československa vydaný ÚV KSČ, 1949.

Stanovy KSČ přijaté celostátní konferencí KSČ dne 18. prosince 1952 a schválené včetně změn X. sjezdem KSČ dne 15. ledna 1954.

Stanovy KSČ schválené XII. sjezdem KSČ dne 8. prosince 1962, doplněné a upravené XIII. sjezdem KSČ dne 4. června 1966 a XIV. sjezdem KSČ dne 29. května 1971.

II. Literatura

KOS, Zdeněk. *Zkratky, značky, akronymy*. Praha : Horizont, 1983.

Příloha č. 1: Seznam použitých zkratk

AP	archivní pomůcka
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
evid. jedn.č.	evidenční jednotka číslo
inv. č.	inventární číslo
JZD	jednotné zemědělské družstvo
kar	karton
KSČ	Komunistická strana Československa
MNV	místní národní výbor
NF	národní fronta
OV	okresní výbor
o. z.	oborový závod
RSŠ	rok stranického školení
SOAP	Státní oblastní archiv v Plzni
VO	vesnická organizace
ZO	základní, závodní organizace

Příloha č. 2: Seznam předsedů ZO KSČ Sytno v letech 1952–1971

jméno předsedy	ve funkci od	ve funkci do
Vladimír Pešta	před 1952	1955
Václav Chvála	1960	duben 1968
František Baláž	duben 1968	1971

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
I. Materiály vzniklé z vlastní činnosti			
1	Pozvánky na členské schůze a prezenční listiny	1953–1963	kar 1
2	Zpráva o činnosti organizace	1954	kar 1
3	Plán práce	1962	kar 1
II. Korespondence s nadřízenými orgány a ostatnímu organizacemi			
4	Kádrový posudek vyžádaný veřejnou bezpečností na žadatele o zaměstnání	1953	kar 1
5	Volby do MNV a NF, navrhování kandidátů z řad členů KSČ	1971	kar 1
III. Ostatní			
6	Rok stranického školení (hlášení o průběhu, deník RSS, hodnocení, účastníci)	1952–1953	kar 1
7	Členská evidence (členské karty a registrační štítky)	1954–1960	kar 1

Název archivní pomůcky:	KSČ – závodní organizace Státní statek Stříbro, provozovna Sytno
Značka archivního fondu:	ZO KSČ Sytno
Časové rozmezí:	1952–1971
Počet evidenčních jednotek:	1 karton
Počet inventárních jednotek:	7
Rozsah v bm:	0,04
Stav ke dni:	15. prosince 2017
Zpracovatel archivního fondu:	Miroslav Vetrák
Zpracovatel archivní pomůcky:	Miroslav Vetrák
Počet stran:	12
Počet exemplářů:	5
Pomůcku schválil:	Mgr. Jan Edl dne 15. 12. 2017 čj. SOAP/090-0502/2017